

Kaupunginvaltuutetut 2025–2029
Kaupunkistrategian valmistelijat

Tämä on Helsingin kaupungin
vammaisneuvoston hyväksymän
asiakirjan sähköinen versio.

Asia: Vammaisneuvoston tavoitteita kaupunkistrategiaan 2025–2029

Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää esteettömyyttä, saavutettavuutta ja positiivista erityiskohtelua.

Toimintaympäristössä tulee tehdä kohtuullisia mukautuksia, jotta toimintakykyrajoitteiset, takamatkalta tulevien ihmisten osallistumisen ja toiminnan edellytykset ja ympäristö muuttuvat tosiasiallisesti yhdenvertaisiksi.

Näitä konkreettisia toimenpiteitä edellyttävät YK:n vammaisyleissopimus (sopimussarja 27/2016) ja yhdenvertaisuuslaki (1325/2014).

Helsingin kaupungin vaikuttamistoimielimet (nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostot) edistävät nuorten, vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja ikääntyneiden kaupunkilaisten yhdenvertaisuuden toteutumista kaupungissa.

Neuvostojen kuulemista asioiden valmistelun varhaisessa vaiheessa ja niiden tosiasiallista vaikuttavuutta tulee vahvistaa tulevalla valtuustokaudella. Niin valmistelijoiden kuin poliittisten päättäjien pitää ottaa huomioon neuvostojen näkemykset päätöksenteossa.

Vammais- ja vanhusneuvostojen edustajille tulee mahdollistaa oikeus edustaa vammaisia ja pitkäaikaissairaita sekä ikääntyneitä kaupunkilaisia päätösvalmistelussa ja antaa läsnäolo- ja puheoikeus keskeisten lautakuntien kokouksiin.

Strategian tausta-aineistoon tarvitaan tietoa vammaisuuden moninaisuuden ilmiöstä

Vammaisneuvosto tähdentää, että tulevaa valtuustokauden kaupunkistrategian monipuolista tausta-aineistoa ja [toimintaympäristöanalyysia](#) tulee täydentää siten, että aineistossa tuodaan esiin ja otetaan huomioon myös eri tavoin vammaiset ja pitkäaikaissairaajat ihmiset.

Kaupunkilaisten toimintakyvyn rajoitteet vaikeuttavat elämää kaikissa ikäryhmissä, kaikilla elämän alueilla aina palveluista ilmaston muutoksen torjuntaan. Vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta tulee edistää kokonaisvaltaisesti kaikilla strategian osa-alueilla.

Vammaiset ihmiset ovat yhdenvertaisia harvoilla elämän alueilla. STM:n ja Helsingin yliopiston selvitys: [Epävarmuutta ja vaihtelevaa osallisuutta](#) kuvaa vammaisen ihmisten laaja-alaisesti kokemia eriarvoisuutta. Tutkimus osoittaa eri elämän alueilla tapahtuvaa eriarvoistamista lähtien koulukiusaamisesta aina työelämästä syrjäyttämiseen.

Kaupunkistrategian tausta-aineiston tietopohjaan tulee lisätä tietoa muun muassa vammaisten ja työkykyrajoitteisten kaupunkilaisten asemasta Helsingin työmarkkinoilla ja työllisyyspalveluissa. Tietoa tarvitaan myös heidän elintasostaan ja sosiaaliturvavasta, osallisuudesta päätöksenteossa, esteettömyydestä ja saavutettavuudesta sekä terveydestä, kuntoutuksesta, asumisesta ja itsenäisen elämisen mahdollisuuksista.

Tietoaineistoissa, kaupungin strategiassa ja kaupungin eri ohjelmissa käytettävä kieli ei saa olla vammaisia ihmisiä alistavaa ja syrjivää. Vammaiset ihmiset ovat toimijoita, eivät vain toimenpiteiden kohteita. Vammaisuudesta käytettyjä termejä on syytä selventää ja korostaa subjektina toimimista objektina olemisen sijaan. Kaikissa vammaisia ihmisiä koskevissa ohjelmissa ja päätöksissä on tuotava esiin vammaisten ihmisten toimijuus ja osallisuus sekä näiden edellytykset.

Helsinki sitoutuu sosiaaliseen kestävyteen ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen

Helsingin kaupungin tulee kirjata strategiaan YK:n sosiaalisen kestävyden sekä vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimuksen tavoitteet läpäisyperiaatteella sekä vammaispalvelulaissa säädettyjen oikeuksien ja etuuksien toteuttaminen.

Vammaisneuvoston tavoitteita kaupunkistrategiaan

Yhdenvertaisuutta läpäisyperiaatteella

Helsinki sitoutuu edistämään vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten yhdenvertaista osallisuutta ja toimintamahdollisuuksia kaupungissa.

Kaupunki varmistaa kaikille vammaisille ja pitkäaikaissairaille ihmisille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja toimia. Helsinki kieltää syrjinnän, kunnioittaa erilaisuutta ja varmistaa, että vammaisia ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti.

Osana yhdenvertaisuustyötä kaupungin tulee lisätä kaupunkilaisten tietoisuutta, kouluttaa kaupungin henkilöstöä, järjestää päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa yhdenvertaisuuskasvatusta vähemmistönä olevien vammaisten ihmisten yhdenvertaisista oikeuksista.

Kaupungin tulee lisätä sosiaalista kestävyttä ja osallisuutta sekä poistaa eriarvoisuutta täsmätyöllistämällä vammaisia ja pitkäaikaissairaita kaupunkilaisia. Kaupungin tulee tarjota täsmätyökykyisille työelämäosallisuuteen räätälöityjä

toimia, jotka ottavat huomioon tosiasiallisen toiminta- ja työkyvyn. Kuntoutusta ja tukipalveluja tulee tarjota riittävästi.

Kaupungin kattavat apuväline- ja kuntoutuspalvelut ja vammaispalvelut tukevat täsmätyökykyisten työ- ja toimintakykyä ja siten työllistymisen mahdollisuuksia. Tehdään Helsingistä paras kaupunki täsmätyökykyisille työntekijöille palkkaamalla töihin myös täsmätyökykyisiä.

Helsingin on varmistettava työllistämisrahalla tuetun työn jatkuvuus.

Osallistumista monikanavaisesti

Kaupungin tulee mahdollistaa toimintaesteisten kaupunkilaisten osallistaminen ja osallistuminen kaikissa asioissa, monilla eri tavoilla. Esteettömyys ja saavutettavuus on toteutettava siten, että vammaiset ihmiset voivat aina osallistua itsenäisesti tai järjestöjen kautta.

Vammaisneuvostoa tulee osallistaa suunnitelmien, palvelujen ja hankkeiden valmistelun varhaisessa vaiheessa, hyvissä ajoin ennen päätöksiä. Tämä pitää kirjata päätösten edellytykseksi. Ennakoiva vaikutusten arviointi ja vaikuttaminen jo varhaisessa suunnitteluvaiheessa on kustannustehokasta.

Kaupunkiympäristö esteettömäksi ja viestintä saavutettavaksi

.Kaikissa rakentamisen hankesuunnitelmissa tulee varmistaa esteettömyyden toteuttaminen ja konsultoida kaupungin esteettömyysasiantuntijaa. Kaupungin tulee varmistaa, että kaupungissa työskentelee esteettömyysasiantuntija.

Kaupungin tulee mahdollistaa kaupunkilaisten asioinnit, palvelut ja tukitoimet esteettömästi, saavutettavasti ja monikanavaisesti: henkilökohtaisesti kasvokkain, puhelimitse ja digitaalisesti, myös selkokielellä ja viittomakielellä.

Tekoälyn käyttöönnotossa kirjautumisissa ja chatboteissa tulee ottaa huomioon helppokäyttöisyys ja saavutettavuus. Digitaaliset palvelut, tuki ja viestintä tulee olla helposti ymmärrettävää ja saavutettavaa. Digipalveluja ja -tukea pitää koordinoita ja niiden tulee tavoittaa helposti kaikki tuen tarvitsijat.

Kaupunkilaisten hyvinvointi ja hyvä arki tavoitteena

Kaupungin on varmistettava vammaisten ihmisten hyvinvointi- ja terveystyö. Kaupungin sote-palvelujen tulee turvata vammaispalvelujen subjektiivisten oikeuksien toteutuminen.

Yksilölliset kuntoutuspanostukset ovat taloudellisesti kannattavia. Kuntoutus vaikuttaa henkilökohtaisen avun ja palvelujen tarpeeseen ja työelämäosallisuuteen tai opiskelumahdollisuuksiin, mikä puolestaan edistää työllistymistä.

Kaupungin tulee taata riittävät taloudelliset resurssit vammaisten ja pitkäaikaissairaiden kaupunkilaisten palveluihin. Vammaispalveluihin panostaminen on kustannustehokasta. Säästöjä syntyy, kun vammaiset ihmiset pystyvät toimimaan itsenäisesti kaupungissaan.

Helsingillä on varaa tehdä enemmän turvallisen, tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kaupungin toteuttamiseksi. Siitä hyötyvät kaikki kaupunkilaiset.

Helsingin vammaisneuvosto

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja

Sari Sepponen
varapuheenjohtaja

Jakelu Kaupunginvaltuutetut 2025–2029, valtuustoryhmät, pormestarit ja esikunnat
Kaupunkistrategian valmistelijat
HYTE-rakenteen tahot
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun valmistelijat
Vammaispalvelut